

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ



НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ЗАЩИТА ПРИ БЕДСТВИЯ



СОФИЯ
2010 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА.....	3
2. ЦЕЛ НА ПЛАНА	3
3. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА ПЛАНА.....	3
4. АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНИТЕ БЕДСТВИЯ И ПРОГНОЗА ЗА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ТЯХ.....	3
4.1. Възможни бедствия на територията на Република България.....	4
4.1.1. Земетресения.	4
4.1.2. Наводнения.....	7
4.1.3. Радиоактивно замърсяване	6
4.1.3.1. Анализ на възможна авария в АЕЦ „Козлодуй”.....	7
4.1.3.2. Възможни радиационни последици от трансграничен пренос на радиоактивни вещества при авария в АЕЦ “Черна вода”.....	8
4.1.3.3. Инциденти с транспортни средства превозващи радиоактивни материали.....	8
4.1.4. Промислени аварии, свързани с отделяне на опасни вещества.....	9
4.1.5. Биологично заразяване.	11
4.1.6. Свлачища.....	11
4.1.7. Суша.....	13
4.1.8. Заплаха от голям пожар.	13
4.1.9. Силни ветрове и смерч.	14
4.1.10. Обилни снеговалежи, снежни бури и заледяване.	14
4.1.11. Бедствия вследствие инциденти с плавателни съдове	15
4.1.12. Автомобилни, железопътни и авиационни катастрофи.....	15
4.1.13. Терористични актове	15
4.1.14. Невзривени боеприпаси	17
5. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ИЛИ НАМАЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ БЕДСТВИЯТА	18
5.1. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствия при земетресения	18
5.2. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от наводнения	19
5.3. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците при радиационна авария	19
5.4. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците при авария с опасни вещества.....	20
5.5. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от биологично заразяване	21
5.6. Мерки за предотвратяване или намаляване на свлачищния риск и защита от свлачища.....	21
5.7. Мерки за предотвратяване и намаляване на големи пожари.....	21
5.7.1. За обекти от промишлеността и критичната инфраструктура.....	21
5.7.2. За горски масиви.....	21
5.7.3. За земеделски масиви.....	22
5.8. Мерки за намаляване на последиците при обилни снеговалежи, снежни бури и заледяване.....	22
5.9. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците при бедствия вследствие инциденти с плавателни съдове.	23
5.10. Мерки за предотвратяване на терористични актове.....	22
6. МЕРКИ ЗА ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	23
6.1. Организационни мерки.....	23
6.2. Ред за искане или оказване на международна помощ при бедствия.....	23
6.2.1. Нотификационни съобщения.....	24
6.2.2. Ред за искане и оказване на международна помощ.....	24
6.2.3. Ситуационни доклади.....	24
6.2.4. Други източници за искане/предлагане на международна помощ.....	25
7. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА И ОТГОВОРНИТЕ ОРГАНИ И ЛИЦА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	26
7.1. Министърът на вътрешните работи	26
7.2. Министърът на външните работи.....	26
7.3. Министърът на регионалното развитие и благоустройството	27
7.4. Министърът на здравеопазването.....	27
7.5. Министърът на отбраната	29
7.6. Министърът на транспорта информационните технологии и съобщенията.....	29
7.7. Министърът на икономиката и енергетиката и туризма	31
7.8. Министърът на околната среда и водите.....	31
7.9. Министърът на труда и социалната политика	32
7.10. Министърът на земеделието и храните.....	33
7.11. Министърът на културата	34
7.12. Министърът на образованието младежта и науката.....	34

7.13. Председателят на ДА “Държавен резерв и военновременни запаси”	34
7.14. Председателят на Български червен кръст.....	35
7.15. Председателят на Агенция за ядрено регулиране (АЯР)	36
7.16. Геофизичен институт (ГФИ) на БАН	36
7.17. Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ) на БАН.....	36
7.18. Председателят на националния статистически институт	36
7.19. Областният управител	37
7.20. Кметът на община	37
7.21. Юридическите лица и едноличните търговци, които осъществяват дейност с рискови вещества и материали, дейност в рискови условия или дейност, която е потенциално опасна за работниците и служителите, населението и околната среда	38
7. 22. Физическите лица.....	39
8. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ЛИКВИДИРАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ БЕДСТВИЯ.....	41
9. НАЧИН НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ ОРГАНИТЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ И РЕД ЗА НАВРЕМЕННО УВЕДОМЯВАНЕ ПРИ БЕДСТВИЯ.....	42
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	44
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	46

1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Националният план за защита при бедствия се изготвя на основание чл. 6, т. 3 и чл. 9 във връзка с чл. 62, ал. 2, т. 3 от Закона за защита при бедствия.

2. ЦЕЛ НА ПЛАНА

Основната цел на Националния план за защита при бедствия е извършването на анализи и оценки за риска от възникване на бедствия на територията на Република България и набеязване на превантивни мерки за намаляване на неблагоприятните последици в резултат от бедствията, организиране и координиране на действията за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствия.

3. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА ПЛАНА

Основните задачи на плана са:

- анализиране на възможните бедствия и прогнозиране на последиците от тях;
- планиране на мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствията;
- разпределение на задълженията и отговорностите между органите на изпълнителната власт за изпълнение на планираните мерки;
- осигуряване на средствата и ресурсите, предвидени за ликвидиране на последиците от бедствия;
- определяне на начина на взаимодействие между органите на изпълнителната власт;
- определяне на реда за навременното уведомяване на органите на изпълнителната власт и населението при заплахата или възникване на бедствие.

Въвеждане на плана в действие

Националният план за защита при бедствия се въвежда в действие от министър-председателя при обявяване на бедствено положение на територията на повече от една област или при обявяване на бедствено положение на територията на една област или община, когато силите и средствата, предвидени в областния план за защита при бедствия не са в състояние да се справят с възникналата ситуация.

При обявено бедствено положение са в сила разпоредбите на чл. 5, т. 7 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологичните щети (Обн. ДВ, бр.43/2008 г., изм. ДВ, бр.77/2010 г.).

4. АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНИТЕ БЕДСТВИЯ И ПРОГНОЗА ЗА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ТЯХ

Бедствие е събитие или поредица от събития, предизвикани от природни явления, инциденти, аварии или други извънредни обстоятелства, които засягат или застрашават живота или здравето на населението, имуществото или околната среда в размери, които изискват предприемането

на мерки или участието на специални сили или използването на специални ресурси.

През последното десетилетие статистиката показва увеличаване броя на бедствията, предизвикани от природни явления, които имат негативни последици за населението, инфраструктурата и икономиката на страната.

4.1. Възможни бедствия на територията на Република България

За територията на Република България са възможни:

- бедствия, предизвикани от природни явления - земетресения, наводнения, горски и полски пожари, снежни бури, свлачища и срутища, обледявания, бурни ветрове;
- бедствия, вследствие на епидемии и пандемии по хората, животните и растенията;
- бедствия, вследствие на крупни промишлени аварии и пожари в обекти, работещи с ядрени, взривоопасни и пожароопасни материали, радиоактивни вещества, промишлени отровни вещества и токсични газове;
- бедствия, вследствие на транспортни инциденти - авиационни, железопътни, пътни, морски и речни.

4.1.1.Земетресения

Разрушителният ефект от земетресенията се дължи на процесите, протичащи на земната повърхност в района на епицентъра. Земетресението е комплексна катастрофа. Освен преките поражения - разрушения и изменения в релефа, не по-малко са и вторичните отрицателни ефекти, съпътстващи земния трясък или получени като негово следствие. Това са: пожари и взривове, вследствие повреди в електрозахранващи и газозахранващи инсталации; наводнения, вследствие на огромни водни вълни - от разрушаване на язовирни стени и други хидротехнически съоръжения; епидемии, причинени от нарушения във водоснабдяването и канализацията; радиационна опасност при разрушаване в ядрено-енергетични обекти и др. (Приложение № 1)

Територията на България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като “втори ранг земетръсно-опасни участъци” по Земята. Тази територия попада под въздействието както на вътрешни, така и на външни за страната сеизмогенни райони с очакван магнитуд до 8 по Рихтер (Приложение № 2) и интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев – Шпонхоер – Карник.

Най-опасни последици на територията на страната могат да се предизвикат от силни земетресения в един от трите вътрешни сеизмични района:

Североизточен - включва Горнооряховската сеизмична зона (очакван магнитуд по Рихтер до 7.5, интензивност от 9-та и по-висока степен по скалата на Медведев-Шпонхоер-Карник), Шабленска зона (максимален магнитуд до 8-ма, интензивност поне от 9-та степен по Черноморското

крайбрежие), Дуловската зона (максимален магнитуд 7.5, поради относително голямата дълбочина на огнището, максималното въздействие е с интензивност над 8-ма степен);

Средногорски - състои се от Софийска зона (максимален очакван магнитуд 6.5 - 7, интензивност около 9-та степен), Маришка зона (максимален магнитуд 7.5, интензивност до 10-та степен), Тунджанска зона (магнитуд до 6, интензивност в епицентъра до 9-та степен) и Подбалканска зона (магнитуд до 7.5 и епицентрална интензивност между 8-ма и 9-та степен);

Рило-Родопски - включва Струмска зона (максимален очакван магнитуд 8, интензивност над 9-та степен в епицентралната област), Местенска и Западно-Родопска (Велинградска) зони (във всяка от тях максимален магнитуд 6, съответно епицентрална интензивност около 8-ма степен).

Като цяло 98 % от територията на България ще бъде подложена на сеизмично въздействие с интензивност от 7-ма и по-висока степен, от които с интензивност от 7-ма степен – 51 %, с 8-ма степен – 28 %, с 9-та и по-висока степен – 19 %. В тези райони попадат населени места с население около 6 340 000 души, представляващо 80 % от населението на страната и могат да бъдат разрушени частично или напълно 26 % от сградния фонд. В райони с интензивност от 8-ма и 9-та степени по скалата на MSK-64 попадат около 5 900 000 души, което е 74 % от населението на страната. (Фиг. 1)



Фиг.1

При земетресение от висока степен се очакват значителни разрушения на инфраструктурата на страната, което ще затрудни нормалното функциониране на държавата. Възможни са взривове, пожари и в различна степен разрушения на около 30-35 % от жилищните сгради, промишлените обекти и хидросъоръженията в засегнатите райони.

4.1.2. Наводнения

Наводнение е временно покриване на част от сушата с вода, която обичайно не е покрита с вода. Обикновено са следствие от разливания на реки, от рязко повишаване на нивото на моретата и океаните, от интензивни валежи и/или интензивно снеготопене, от подприщване на течението в речното легло вследствие от натрупване на отпадъци, скални материали и дървета, което довежда до намаляване пропускателната му способност.

Наводненията могат да бъдат:

- природни, които са причинени предимно при топене на ледове и снегове, при валежи или при образуване на запори от ледоход или замръзване;
- техногенни, които са причинени от други влияния - при повреда на хидротехническо съоръжение, което може да доведе до авария, или при предотвратяване на критични ситуации в хидротехническо съоръжение.

Най-сложна обстановка вследствие наводнение може да се очаква в низините и по поречията на реките Дунав, Марица, Тунджа, Места, Искър, Арда, Камчия и др. Значителни наводнения могат да настъпят по поречието на река Дунав при интензивно снеготопене на снеговете в Алпите през м. май, а през февруари и март в резултат на ледоходи, при което са застрашени около 500 000 души и около 73 000 декара земеделски земи.

В най-общия случай наводнения може да възникнат от по-бързо или по-бавно повишаване на нивото на водата или от заливна висока вълна. В първия случай наводненията причиняват нанаси, повреда на материали и съоръжения, във втория случай към всичко това се добавя и разрушително действие на високата вълна, което довежда до разрушаване на сгради и съоръжения.

Най-често у нас стават наводнения от т. нар. дъждовно-речен тип. В много случаи се наблюдава комбинирано въздействие на изброените фактори, от които единият почти винаги е проливен дъжд.

Значителна част от територията на България е планинска. На територията на нашата страна близо над 2000 реки образуват водосборите на 17 основни реки, както и водосборите на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница. Оттокът на реките в България е много различен през лятото, когато е минимален, и през пролетта, когато от дъжд и снеготопене рязко се покачва нивото на реките. Поради планинския характер на терена у нас наводненията траят по-кратко време, но са по-трудни за прогнозиране и имат кратко време за реагиране.

С катастрофални последици могат да се окажат техногенни наводнения, настъпили вследствие разрушаване на язовирните стени на язовирите Искър, Батак, Тракиец, Огоста и Тополница, в заливните площи на които попадат 910 квадратни километра и около 650 000 души население.

Наводненията нанасят огромни щети за човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност в наводнените територии.

Във всеки район на речен басейн или звено за управление следва да се оценят рискът от природни наводнения и необходимостта от допълнителни действия, като оценка на потенциала за ограничаване на последиците от наводненията.

4.1.3. Радиоактивно замърсяване и други аварийни събития с възможни радиационни последици за населението и околната среда

Радиоактивно замърсяване би могло да се получи при:

- авария в АЕЦ „Козлодуй”, съпроводена с изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда;
- трансграничен пренос на радиоактивни вещества;
- инциденти със сухопътни, плавателни и летателни транспортни средства (автомобили, ж.п. вагони, кораби, самолети), превозващи радиоактивни материали;
- авария в други обекти с ядрени и радиоактивни материали.

Радиационната обстановка и степента на радиационния риск за населението се обуславят от следните фактори:

- количеството (активността) и радионуклидният състав на изхвърлените в околното пространство радиоактивни вещества;
- метеорологичните условия по време на аварията;
- годишния сезон;
- разстоянието до населените места;
- характера на застрояването и плътността на заселването на населените места;
- метеорологичните, хидрологичните и почвените характеристики на територията;
- вида на земеделските култури;
- водоснабдяването;
- начина на изхранване на населението.

4.1.3.1. Анализ на възможна авария в АЕЦ „Козлодуй”

При разработването на плана за базова авария е приета такава с инициращо събитие гилотинно скъсване на главен циркуляционен тръбопровод с двустранно изтичане на топлоносител от първи контур в херметичния обем. Резултиращата големина на скъсването е със сечение на изтичането еквивалентно на $D_{y850\text{ mm}}$ и е между реактора и главна циркуляционна помпа (ГЦП), близо до входния щуцер на реактора. В резултат на инициращото събитие налягането в първи контур и нивото в компенсатора на обема се понижават бързо, като това води до сигнал за аварийна защита (АЗ) на реактора. Допуска се загуба на външно електрозахранване в момента на скъсването, дизел генераторите не се задействат. Хидро-акумулаторите започват да инжектират, когато налягането в първи контур се понижи под тяхното налягане. Определянето на максималните натоварвания от налягането върху стените на хермозоната се

използва за анализ на радиоактивните изхвърляния към околната среда. От гледна точка на радиационната защита най-тежката авария е тази, при която има най-голямо изхвърляне на парна маса през мястото на скъсване, тъй като то води до най-голямото превишаване на налягането в хермозоната. Стига се до разтопяване на горивото. Изхвърлянето на маса и енергия от първи контур през мястото на скъсване повишава налягането и температурата в хермозоната, които влияят върху изтичането от хермозоната. През периода на превишаване на налягането в хермозоната радиоактивното съдържание от повредените топлоотделящи елементи се освобождава в херметичния обем на аварирания блок. За целите на сценария се допуска, че изхвърлената активност в херметичния обем се изхвърля изцяло навън в околната среда, като байпас на херметичния обем.

Резултатите от изчисленията са дадени в Приложение № 1 от Външния аварияен план на АЕЦ “Козлодуй”.

В резултат на изхвърляне на радионуклиди в околната среда при авария в ядрен реактор част от територията на страната може да бъде радиоактивно замърсена и може да се очаква замърсяване на хранителни продукти и фуражи в засегнатите райони.

4.1.3.2. Възможни радиационни последствия от трансграничен пренос на радиоактивни вещества при авария в АЕЦ “Черна вода”

В зависимост от конкретните метеорологични условия в момента на аварията на замърсяване може да се подложи различна част от територията на областите Силистра, Русе, Добрич и Варна. Затова се прилагат защитните мерки в зоната за аварийно планиране (Приложение № 3 - Зони за неотложни защитни мерки на територията на Република България при авария в АЕЦ “Черна вода”, зони на отговорност на областите Силистра, Русе, Добрич и Варна.), описани в Националния план за действие при авария в АЕЦ “Козлодуй”, като се има в предвид и възможното допълнително замърсяване с тритий (Приложения №№ 4 и 5).

Това налага вземането на следните специални мерки за осигуряване на радиационна защита на населението в случай на трансграничен пренос на радиоактивни вещества при авария в АЕЦ “Черна вода”:

- оповестява се населението за аварията и се разясняват мерките и поведението му при трансграничното радиоактивно замърсяване (чрез оперативния дежурен на ГД “Гражданска защита” - МВР, чрез ОКИЦ – Силистра, Русе, Добрич и Варна и чрез медиите (Приложение № 6);
- преминава се в режим на непрекъснато измерване на системите за радиационен контрол;
- привеждат се в готовност силите на ЕСС в областите Силистра, Русе, Добрич и Варна;
- извършва се йодна профилактика;
- извършва се анализ на води, хранителни продукти, фуражи и др. в лабораториите по гамаспектрометричен анализ;

- осигурява се жизнената дейност на населението и добиване на практически умения в условията на радиоактивно замърсяване - използване на консервирани храни и фуражи, пиене на минерална вода, спазване на личната хигиена и хигиена на дома и населеното място, преминаване на специален режим на пречиствателните станции, неизползване на открити водоеми и др.

4.1.3.3. Инциденти с транспортни средства (автомобили, ж.п. вагони, плавателни средства и самолети), превозващи радиоактивни материали

В случаите на инциденти с транспортни средства, превозващи радиоактивни материали, може да се стигне до външно и вътрешно облъчване на лица от населението и персонала, ликвидиращ последствията.

Рискът от облъчване се определя съгласно Приложение № 7. В случаите, когато ядрени материали и радиоактивни вещества са с неизвестен произход, се приема, че рискът е висок и активността на източника е максималната, описана в Приложение № 7. В този случай се работи по отделна процедура съгласно Приложение № 8.

Ситуацията може да се усложни при наличието и на нерадиационни рискови фактори като пожар, експлозия, химически реагенти и други, които следва да се анализират и отчитат при реагирането.

4.1.4. Промислени аварии, свързани с отделяне на опасни вещества

Промислени аварии с отделяне на опасни вещества могат да възникнат в над 350 фирми от фармацевтичната, металургичната, химическата, текстилната и нефтопреработвателната промишленост.

През територията на страната преминават продуктопроводи, които заедно с компресорните станции и хранилището за природен газ в с. Чирен са потенциални пожаро- и взривоопасни обекти.

При технологични аварии в обекти, работещи с нефт, нефтени продукти и природен газ биха се създали условия за замърсяване и реална опасност за населението. Пожароопасни са производствата на амоняк, хлор, целулоза и други химически продукти. Към тях се отнасят и складовите бази за течни и газови горива, както в предприятията, така и в националната система за снабдяване.

Условия за замърсяване на околната среда и реална опасност за населението биха се създали и при разпиляването на живак, пестициди и други химикали и при възникване на аварии при тяхното използване, пренасяне и транспортиране.

В големите промислени обекти съществуват 55 сгуроотвали, хвостохранилища и насипища, в които се извършва утаяване на оборотни промислени води, съдържащи освен механични примеси и опасни вещества. Пробиви в стените им могат да причинят заливане на населени места и замърсяване на площи и водоизточници.

Замърсяване на околната среда с опасност за населението може да се предизвика при разлив на нефтопродукти в териториалните води и при трансграничен пренос по река Дунав, други гранични реки и Черно море.

Потенциална опасност от възникване на големи производствени аварии с образуване на силно токсично замърсяване на околната среда може да се получи при природни бедствия, аварийни спирания и/или ниска технологична дисциплина. Тези причини са предпоставка за възникване на различни по характер и мащаби аварии, част от които съпроводени с разрушения на отделни технологични линии или цели обекти, със замърсяване с опасни вещества на обширни райони и човешки жертви.

Най-сериозни последствия биха възникнали при авария в обектите, работещи с опасни вещества, които при пожари и взривове предизвикват отделяне на токсични газове.

Потенциална опасност от възникване на големи аварии представляват хранилищата за нефтопродукти, втечнени и компресирани въгледородни газове и компресорните станции за природен газ и други технологични газове, които могат да доведат до възникване на експлозии и пожари.

На територията на страната има (към 1.10.2010 г.) общо 155 обекта, които биха могли да предизвикат голяма авария с опасни вещества в това число: 63 обекта с висок рисков потенциал, от които 15 са обекти съхраняващи и/или използващи взривни вещества и 92 обекта с нисък рисков потенциал, от които 9 са обекти, съхраняващи и/или използващи взривни вещества. Класификацията на тези обекти е извършена въз основа на Директива 96/82/ЕС относно контрола на риска от големи аварии с опасни вещества и въвеждащите я в българското законодателство - Глава седма, Раздел I на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях (ДВ, бр.39/2006г., посл.изм. ДВ, бр.25/.2010 г.).

Списък на предприятията, попадащи в обхвата на Директивата, е даден в Приложение № 9.

При авария със съхраняваните работни количества опасни вещества от замърсяване са застрашени общо 85 населени места с около 4 000 000 души население от които населени места с особена важност около 2 130 000 души и населени места първа категория около 601 000 души.

При авария с пълно изтичане на съхраняваните опасни вещества с отчитане на преобладаващите приземни ветрове се образуват огнища на химическо замърсяване.

Времето за естествена дегазация в зависимост от метеорологичните условия е от 6–8 часа до 1–2 денонощия и зависи също така от условията за съхранение. Това налага провеждането на голям обем дегазационни мероприятия при воденето на локализационните, спасителните и ликвидационните мероприятия.

За намаляване разпространението на парите на отровните вещества е целесъобразно да се използва "водна завеса" или предварително да се

монтира дренчерна инсталация около емкостите на промишлени отровни вещества.

Високата концентрация на парите на отровните вещества в зоните на разлива и смъртоносната концентрация налага населението, работниците и служителите да бъдат снабдени предварително с подходящи индивидуални средства за защита, а спасителните работи да се провеждат с индивидуални средства за защита и изолиращи противогази.

Населението, работниците и служителите следва незабавно да бъдат изведени от зоните на химическо замърсяване.

Най-тежка обстановка може да възникне при авария в обекти на “Лукойл Нефтохим” АД – Бургас, “Полимери” АД, Девня, “Неохим” АД, Димитровград, като за тези обекти има мобилни лаборатории на МОСВ за следене на състоянието на атмосферата (Приложение №10).

В страната съществуват и различни складови стопанства на опасни химически продукти, които са с изтекъл срок на годност и са потенциален риск за замърсяване на околната среда и хората.

4.1.5. Биологично заразяване

Съществуващите производствено-икономически условия, структурата на селското стопанство, географското разположение на страната, влошената международна епизоотична и епифитотична обстановка, търговията, вносът и износа с живи животни, продукти от животински и растителен произход са условия за възникване на огнища на биологично заразяване.

Появата на огнища на зараза може да стане чрез:

- вдишване на заразен въздух;
- употреба на заразени хранителни продукти и вода;
- чрез ухапване от заразени насекоми, кърлежи или гризачи;
- при контакт с болни хора, животни или заразени предмети.
- био-терористичен акт – чрез заразяване на водоизточници, складови помещения, фуражи, земеделски площи, храни и др.

4.1.6. Свлачища

Свлачищата са едни от основните неблагоприятни явления, които формират потенциална геодинамична опасност. Досега са регистрирани повече от 900 свлачища в 350 населени места с обща площ 20 хил. хектара. За предварителна оценка на разпространението на свлачищата и свлачищната опасност в Р. България са съставени каталог и карта на свлачищата в М 1:500 000.

На територията на Република България са регистрирани, по данни от поделенията на “Геозащита”, общо 917 бр. свлачища (в населени места, курортни комплекси и вилни зони). От тях 504 бр. са активни; 208 бр. са потенциално активни; 205 бр. са стабилизирани. От общия брой на регистрираните свлачища 242 бр. са достатъчно проучени, 140 бр. са средно проучени и 535 бр. са недостатъчно проучени.

По материалите на кадастъра е направен преглед на разпространението на свлачищата и по административни области (Приложение № 11).

От свлачищни процеси в регулационните планове на населените места са засегнати 2368 сгради, 20 826 м пътища и 19 538 дка земеделски земи и горски фондове.

Свлачищните процеси не са равномерно разпределени по цялата територия на страната. Те са концентрирани в отделни области, характерни със специфичен геоложки и тектонски строеж. Могат да се отделят няколко региона от страната с по-висока концентрация на свлачищни явления. Такива са Дунавското крайбрежие, Черноморското крайбрежие, Предбалкана, Софийската и Пернишката котловина и др.

От свлачищни процеси в най-висока степен са засегнати областите, разположени по десния бряг на р. Дунав. В тези области са регистрирани 369 бр. свлачища, което представлява 40 % от общия брой на регистрираните в страната свлачища. Геоложкият строеж на десния Дунавски бряг (предимно плиоценски и кватернерни глинести седименти, залягащи над устойчиви на ерозия скални и полускални кредни седименти) е предпоставка за оформянето на значителни по размер свлачища. Засилената речна ерозия, подземните води и човешката дейност предизвикват тяхното периодично активизиране.

Най-голям брой свлачища са регистрирани в Плевенска област – 156 бр. От тях 112 бр. са активни, а едва 2 свлачища са регистрирани като стабилизирани.

В областите разположени по Черноморското крайбрежие са регистрирани 121 бр. свлачища, което представлява 13 % от общия им брой в страната. Във Варненска и Добричка област 80 % от свлачищата са по крайбрежието. Значителна част от тях се активизират периодично вследствие както на природни фактори така и на антропогенна намеса. Най-висок е процентът на активните свлачища във Варненска област – 31 бр. или 56 % от всички активни свлачища по Черноморското крайбрежието. Броят на стабилизирани свлачища по Черноморското крайбрежието е 38, което е 18 % от всички стабилизирани в страната свлачища.

Областите, обхващащи части от Предбалкана, са засегнати от 256 бр. свлачища. Те са сравнително плитки и със значително по-малък обем от свлачищата по Дунавското и Черноморското крайбрежия. Предизвикани са предимно от речна ерозия и антропогенна дейност (подсичане на стръмни склонове, претоварването им с насипи, повишение на нивата на подземните води). Активните свлачища в тези области са 158 бр., или 62%, стабилизирани са 39 бр., което прави 15 % от регистрираните свлачища. Значително разпространение имат свлачищата в Софийска и Пернишка област. Разпространени са предимно по периферната рамка на котловините. Обхванати от свлачищните процеси са както палеогенските и неогенски седименти, така и кватернерните отложения. Там са регистрирани общо 79 бр. свлачища, което е 9 % от общия брой. Активните свлачища са 13 бр., а стабилизирани – 32 бр. Броят на укрепените свлачища за трите района

(София-град, София-област и Перник) е един от най-високите за страната – 40 % от общия брой регистрирани свлачища в тези области. Многобройни и най-големи са свлачищата в Родопската област, но засега те не са достатъчно изучени.

С цел превенция и ограничаване на въздействието на свлачищните процеси, ерозията и абразията, Министерство на регионалното развитие и благоустройството е разработило национална програма за периода 2009 – 2013 г.

Стратегическата цел на програмата е предотвратяване на разрастването на свлачищни и срутищни процеси, на ерозията и абразията на водата и възстановяване на нанесените щети на населените места и техническата инфраструктура.

4.1.7. Суша

Сухата е следствие от намаляването на валежите за дълъг период от време. Често редица метеорологични елементи като високи температури, силни ветрове и ниска относителна влажност се проявяват съвместно със засушаването, което прави това явление много силно изразено. Най-чувствителен на засушаване е сектора на земеделието и първичното производство на храни в страната.

4.1.8. Заплаха от голям пожар

Големи пожари могат да възникнат в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура, в горски масиви и земеделските площи (през периода на жътва).

Възникването на пожар в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура води до заплаха за живота и здравето на голям брой хора, големи материални щети и замърсяване на околната среда. Голяма част от рисковите обекти са изградени в столицата и големите областни центрове, където живеят около две трети от населението на България.

При наличието на множество малки огнища на пожар и при усложнена пожарна обстановка се създават предпоставки за прерастването им в големи пожари, които обхващат значителна територия. Ескалиране на обстановката, може да се очаква при продължителни засушавания и екстремално високи температури (месец юли, август и септември) или умишлени действия.

Релефните дадености на страната са такива, че част от територията е с преобладаващ планинско - горист характер, като особено критични са планинските масиви Странджа-Сакар, Рило-Родопския масив, Средна гора и южните части на Стара планина, където преобладават горски насаждения от първа и втора степен на пожарна опасност и се създават предпоставки за възникване на големи горски пожари. От пожарна гледна точка проблемните са областите Хасково, Стара Загора, Благоевград, София, Пазарджик, Пловдив, Ямбол и Бургас, където през последните 10 години са възникнали голям брой пожари, прераснали в бедствия, развили се на големи площи и нанесени големи щети.

Опитът през последните години показва, че не е възможно същите да бъдат погасени с използването само на жива сила и наземна техника. Доказана беше необходимостта от използване на специализирани въздухоплавателни средства за гасене на големи пожари в горските масиви. Примери за това са използваните през 2000 г. и 2001 г. вертолети Ми-17 и вертолет Ми-26Т; през 2007 г. самолет ИЛ 72; през 2008 г. самолети “Canadair”. Тъй като страната ни към момента не разполага с въздухоплавателни средства, специализирани за борба с големи пожари в горските масиви, в случай на заплахата от възникване на такива пожари е разработена „Процедура за искане и приемане на модул за гасене на горски пожари с използването на въздухоплавателни средства чрез общностния механизъм за Гражданска защита на Европейския съюз и други държави”, рег. № I 25867/12.08.2010 г.(Приложение № 12).

От особена важност при овладяването на такива пожари са: своевременното информирание за възникването и предприемането на ефективни действия за локализирането на малките пожари; анализ на получената информация и прогнозиране развитието на пожара с цел предприемане на своевременни мерки за запазване живота и здравето на хората.

За минимизиране на щетите от бедствия, породени от големи пожари, е необходимо бързо съсредоточаване на сили и средства на Единната спасителна система (съгласно плановете за взаимодействие) за организиране и извършване на евакуация на всички застрашени хора и бързото ограничаване на разпространението на пожара.

4.1.9. Силни ветрове и смерч

Силните ветрове на територията на страната могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването, блокиране на пътища, нарушения на инфраструктурата и са заплахата за живота и имуществото на хората.

Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти, е рядко явление, но въпреки това се случва. Съществува опасност да се получи такова натоварване върху конструкцията, че то да надхвърли проектното и да се разруши или откъсне част от сградата. Това може да доведе до разрушения, възможни са и човешки жертви.

4.1.10. Обилни снеговалежи, снежни бури и заледяване

Спецификата на континенталния климат е в основата на възможни снегонавявания. Снежните виелици и заледявания са често явление за нашата страна. Характерни са за месеците декември и януари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните бури и заледявания водят до нарушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рисковата ситуация живота на много хора.

Важен фактор, определящ дали снеговалежът има бедствен характер, е скоростта на натрупване на снега. Понякога натоварванията от падналия

сняг са толкова големи, че се разрушават покриви, а в отделни случаи и цели съоръжения. Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места, където възпрепятстват, а често и блокират напълно всички видове транспорт за различни периоди от време и причиняват значителни проблеми в снабдяване на населението с храна, осигуряване на медицинско обслужване, прекъсване на електрозахранването и водоснабдяването.

Ниските температури са причина за обледеняването на електропроводите и други открити комуникационни линии. Годишно около 50 – 60 % от страната е засегната от снегонавявания и заледявания.

4.1.11. Бедствия вследствие инциденти с плавателни съдове

Речният и морският трафик в териториалните води на страната, в прилежащата зона и в открито море, както и превозът на товари, в т. ч. опасни субстанции, са свързани с риск от аварии или инциденти с плавателни съдове в открито море и в крайбрежните обекти.

Най-силно замърсяване може да се получи при аварии или разрушаване на плавателни съдове, превозващи нефтопродукти.

Застрашени от замърсяване ще бъдат и питейните води, чиито сондажи и кладенци са в близост до река Дунав, водите за напояване и тези използвани за промишлени цели.

Големи замърсявания ще се получат и при крупни аварии и разрушаване на съоръженията на терминалите за нефтопродукти, нефтопреработващи рафинерии и крупни бази, съхраняващи нефтопродукти.

При нефтено замърсяване на прилежащата бреговата ивица незабавно трябва да се проведе операция по ликвидиране на разлива.

4.1.12. Автомобилни, железопътни и авиационни катастрофи

През територията на страната преминават основни железопътни пътища, пътища от Европейската пътна мрежа и магистрални пътища, по които се транспортират различни по количества и вид химически, пожароопасни и взривоопасни продукти.

При аварии или катастрофи с железопътни или автоцистерни е възможно да се получат разливи на химически опасни или токсични продукти, свързани със загазване на различни по мащаби райони, със замърсяване на почви от разливане и на водоеми от просмукване на продуктите.

При самолетни катастрофи е възможно да се получат голям брой жертви сред пътниците, а ако катастрофата е над населено място са възможни разрушения и допълнителни жертви сред населението, намиращо се в района на авиационната катастрофа.

4.1.13. Терористични актове

Терористичните действия са предварително обмислени и детайлно планирани и се извършват от организации с различен конспиративен ред или

конспиративна клетъчна структура, която не се идентифицира с конкретна държава.

Обекти на терористични актове са публични личности (както български така и чужди граждани), превозни средства, сгради и прояви с масово събиране на хора като например зали, ритуални домове, транспортни средства, гари, летища, големи магазини, митинги, концерти на открито, спортни прояви и т.н., при което разрушенията са огромни, а човешките жертви – многобройни. Вероятни обекти за извършване на терористични актове са също така и посолства, представителства и културно-информационни центрове на страни-членки на ЕС и НАТО. Не следва да се изключва и възможността да се въздейства върху обекти от критичната инфраструктура на страната, въпреки предприеманите мерки по осигуряване на физическата им защита и сигурността на такива обекти.

С развитието на високите технологии се появиха и т. н. кибертерористи. Техни основни обекти за поразяване са информационните системи, управляващи сложни технологични процеси, както и информационните системи в държавното управление, финансите, отбраната и т.н.

Използваните от терористите средства за поразяване могат да се дефинират в три групи:

- взривни устройства;
- средства за физическо и психологическо поразяване на много хора, причиняващи значителни екологични щети: източници на йонизиращи лъчения, токсични химични и биологични вещества. Веществата, материалите и микроорганизмите, използвани като средство за унищожаване се дефинират като оръжия за масово унищожение (ОМУ);
- високи технологии - персоналните компютри и връзките между тях, компютърните вируси и т.нар. логически бомби, чрез които могат да модифицират или унищожават бази от данни и програмно осигуряване или да блокират нормалната работа на компютрите.

Основната опасност от организиране и осъществяване на терористичен акт на територията на страната остават евентуални действия на отделни лица, групи и организации, български или чужди граждани, или радикални елементи, проникнали по каналите за нелегална миграция.

Съществуват фактори, които създават предпоставки за възникване терористична заплаха срещу Република България:

- обособен контингент от трайно установили се чужди граждани от рискови държави;

- наличието на значителен миграционен поток от транзитно преминаващи лица и такива, търсещи закрила у нас;
- дейността на религиозни фондации и други неправителствени организации сред българската мюсюлманска общност, насочена към нейното консолидиране на базата на крайни форми на исляма;
- наличието в страната на отделни симпатизанти на терористични организации и радикални формирания, както на политическа, така и на религиозна основа;
- вътрешният криминален контингент в Р България и по-конкретно организираната престъпност и възможните ѝ връзки с терористични структури.
- приоритетните направления на външната политика и участието на страната в областта на сътрудничеството със ЕС и НАТО срещу тероризма

Възможните сценарии за извършване на терористична дейност в страната могат да бъдат следните:

- смъртоносно въздействие върху големи групи от хора с цел множество жертви;
- нарушаване на целостта или разрушаване на знакови сгради или обекти от критичната инфраструктура с цел последващи поразяващи въздействия или шантаж;
- вземане на заложници с цел шантаж;
- проникване в компютърно управлявани мрежи от системи за управление на ресурси (енергоснабдяване, газоснабдяване, водоснабдяване и др.) с цел нарушаване на нормалния начин на функционирането им и шантажиране на обществото.

Очакваните последствия от извършен терористичен акт са изключително тежки. Най-тежка обстановка може да се очаква при терористични актове с вземане на заложници. При това могат да се очаква кризата да се развие и да добие трансграничен характер.

4.1.14. Невзривени боеприпаси

На територията на страната има неустановени по количество и месторазположение невзривени авиационни, артилерийски, морски и стрелкови боеприпаси. Значителна част са запазили бойните си възможности и представляват смъртоносна опасност при неправилно боравене с тях. При попадането на такива боеприпаси в технологичния процес на металургични предприятия, работещи със скрап са възможни големи производствени аварии, свързани с човешки жертви и значителни материални загуби. През 2007 г. има регистрирани 104 случая на открити невзривени боеприпаси, през 2008 г. - 108 случая, през 2009 г. отново - 108, до месец април на 2010 г.

случаите са 41. Статистиката показва, че случаите на откриване на невзривени боеприпаси не намаляват с годините, т. е. опасността от инциденти с такива боеприпаси се запазва.

В тази връзка мисията на формиранията от Въоръжените сили, определени за оказване на помощ на населението при ликвидиране на невзривени бойни припаси, като единствените оторизирани органи за извършване на тази дейност на територията на цялата страна остава непроменена. Въоръжените сили изпълняват следните задачи:

- подготовка и поддържане в готовност на сили и средства, предназначени за участие в действията за защита на населението при ликвидиране на невзривени бойни припаси на територията на цялата страна;
- извършване на разузнаване на вида и разположението на невзривените бойни припаси;
- транспортиране и унищожаване на невзривените бойни припаси на съответния полигон.

Друга заплаха за населението и инфраструктурата на страната е наличието на голямо количество излишни бойни припаси в складовете на Въоръжените сили. Вследствие на структурните промени във Въоръжените сили се снеса от въоръжение голямо количество бойна техника и боеприпаси. Тяхното съхранение се осъществява в 24 броя складови бази на Въоръжените сили до намиране на тяхната реализация или утилизация. Проблемът с боеприпасите е тяхното стареене дори и при правилно съхранение. При стареенето на взривните вещества се развиват неподлежащи на контрол химически процеси, които биха предизвикали пожар и съответно взривяване на боеприпасите. Наличието в хранилищата на свръхколичества боеприпаси представлява потенциална опасност за населението и инфраструктурата в района на тези складове. Министерство на отбраната планира утилизацията на излишните 16 088 т боеприпаси да приключи до 2013 г., ако предвидените финансови средства в бюджета на министерството бъдат осигурени.

5. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ИЛИ НАМАЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ БЕДСТВИЯТА

5.1. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствия при земетресения

За предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици от сеизмично въздействие се предприемат следните превантивни мерки:

- изследване, анализ и оценка на сеизмичния риск за територията на страната;
- актуализация на сеизмичното райониране и провеждане на микросеизмично райониране, където е необходимо;
- приключване на техническата паспортизация на строежите в срок, с акцентирание върху степента на сеизмична осигуреност, вкл. и за недвижимите културни ценности от национално значение и от

листата на ЮНЕСКО за световното природно и културно наследство на територията на страната;

- предприемане на геозащитни и брегоукрепителни мероприятия;
- упражняване на строг контрол за стриктно спазване на съответната действаща нормативна уредба при териториално-устройственото планиране, инвестиционното проектиране и изпълнението и експлоатацията на строежите;
- усилване на амортизираните и на неосигурените на сеизмични въздействия сгради и съоръжения;
- разработка на сценарии за последствията от силни земетресения за големи урбанизирани територии, с цел установяване на най-уязвимите места и допълнителни мерки при необходимост;
- обучение и практическа подготовка на централните и териториалните органи на изпълнителната власт, силите за реагиране и населението.

5.2. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от наводнения (Приложение № 21)

За намаляване на последиците от наводнения се извършва предварителна оценка на риска от наводнения, която има за цел да определи районите с потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от наводнения (Приложение № 21). За определените райони се съставят:

- карти на райони под заплаха от наводнения;
- карти на райони в риск от наводнения.

За определените райони се разработват планове за управление на риска, които разглеждат всички аспекти на управлението на риска от наводнение на ниво речен басейн като се съсредоточават върху:

- предотвратяването на наводнението;
- защитата от наводнение;
- увеличаване на подготвеността за наводнение, включително прогнозите за наводнение;
- изграждането на система за ранно предупреждение.

5.3. Мерки за предотвратяване или намаляване на последствията при радиационна авария

В резултат на изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда при авария в ядрен реактор може да се стигне до радиоактивно замърсяване на част от територията на страната и до облъчване на лица от населението. За да се минимизират последиците от това е необходимо:

- поддържане в непрекъснат режим на работа на системата за радиационен мониторинг в ЗНЗМ.
- поддържане на система за оповестяване при възникване на авария в АЕЦ или на друго място;

- разработване на аварийни планове за потенциално опасни обекти, с цел създаване на организация за аварийно реагиране и поддържане на аварийна готовност;
- поддържане на екипи за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи (СНАВР) в зоните за аварийно планиране;
- периодично обучение на екипите за СНАВР чрез проиграване на аварийните планове;
- усвояване на плановете от областните администрации, общините, юридическите лица (еднолични търговци) и населението от ЗНЗМ;
- информирание на населението при радиационна авария.

С Решение № 120 от 12 март 2010 г. на Министерския съвет е приет Външния аварийен план на АЕЦ „Козлодуй”, който е съставна част от националния план за защита при бедствия и който разписва подробно мерките за защита, силите и средствата за реагиране при радиационна авария.

5.4. Мерки за предотвратяване или намаляване на последствията при авария с опасни вещества

Основната превантивна дейност на институциите се изразява в информирание на населението за наличието на предприятия и съоръжения, на чиято територия се използват и/или съхраняват опасни вещества в размери, които могат да предизвикат крупна промишлена авария.

Други мероприятия за намаляване на последствията при крупна производствена авария са:

- планиране дейността на органите за управление и на формиранията;
- за предприятия, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи на ЗООС - разработване и прилагане на Политика за предотвратяване на големи аварии и Система за управление на мерките за безопасност, чрез които ще се постигне високо ниво на защита на човешкото здраве и околната среда и контрол от страна на органите по чл.157а от ЗООС;
- предварително прогнозиране на последствията от възникване на промишлени аварии, в зависимост от вида, количеството, вредното въздействие и разпространение на отделените промишлени отровни вещества;
- подготовка и поддържане в готовност за действие на силите и средства, предназначени за предотвратяване и ликвидиране на последствията от аварии с отделяне на опасни вещества;
- изграждане и поддържане на локални системи за оповестяване на населението при опасности от възникване на аварии с отделяне на опасни вещества;
- осигуряване на работниците, служителите и населението от застрашените зони на заразяване от промишлени отровни вещества

с индивидуални средства за защита съгласно Наредба за реда за създаване, съхраняване, обновяване, поддържане, предоставяне и отчитане на запасите от индивидуални средства за защита”, приета с ПМС № 3 от 10.01.2009 г. (Обн., ДВ, бр. 5 от 2009 г.).

5.5. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от биологично заразяване

Мерките по биологична защита са следните:

- мониторинг на рисковите територии;
- оценка на текущото състояние на наблюдаваните обекти;
- прогнозиране на бъдещото състояние на наблюдаваните обекти;
- предоставяне на информация за текущото състояние на наблюдавани обекти;
- приемане, обработка, обобщаване и обмен на информацията;
- информиране на обществото за възможните рискове и действията при биологично заразяване;
- обучение на екипите от частите на единната спасителна система за действия при биологично заразяване;
- планиране, създаване и съхранение на материални запаси (лекарства, ваксини, препарати, тестове и др.) за подпомагане при биологично заразяване;
- провеждане на обучение на населението по места, от кметовете на общини, за предприемане на необходимите действия при възникване на биологично заразяване.

5.6. Мерки за предотвратяване или намаляване на свлачищния риск и защита от свлачища

- мониторинг на свлачищните райони;
- недопускане на висока плътност на застрояване в свлачищни райони;
- надеждно отвеждане на дъждовните повърхностни води и задължително изграждане на канализационни системи за отпадните води;
- изграждане на дренажни системи с цел понижаване на нивото на подпочвените води;
- при необходимост изграждане на подпорни стени (от бетон или от камъни-така наречените „гамбиони”).

5.7. Мерки за предотвратяване и намаляване на големи пожари

5.7.1. За обекти от промишлеността и критичната инфраструктура

- изследване, анализ и оценка на риска за възникване на големи пожари в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура на територията на страната;
- изготвяне на списък на потенциално опасните обекти (ПОО);

- създаване на организация по осъществяването на държавен противопожарен контрол в ПОО и предприемане на превантивни мерки, целящи намаляване на предпоставките от възникване на пожари в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура;
- създаване на условия за провеждане на успешно пожарогасене и евакуация при евентуално възникнали пожари.

5.7.2. За горски масиви

- изследване, анализ и оценка на риска за възникване на големи пожари в горския фонд на територията на страната;
- изработване на карти, класифициращи горския фонд по степен на пожарна опасност;
- организиране на взаимодействие с органите на ИАГ при МЗХ за осъществяване на ефективна дейност по намаляване на предпоставките от възникване на пожари в горския фонд;
- създаване на условия и провеждане на успешно пожарогасене на възникнали пожари.

5.7.3. За земеделски масиви

- изследване, анализ и оценка на риска от големи пожари в земеделските площи, засети със зърнено-житни култури, маслодайни и влакнодайни култури на територията на страната;
- изработване на карти, класифициращи земеделските масиви според степента на пожарна опасност;
- създаване на организация по осъществяването на мероприятия за обезопасяване на земеделските масиви и по взаимодействието с органите на КТИ при МЗХ за предприемане на конкретни мерки целящи намаляване на предпоставките от възникване на пожари.
- създаване на условия за провеждане на успешно пожарогасене на възникнали пожари.

5.8. Мерки за намаляване на последствията при обилни снеговалежи, снежни бури и заледяване

- покривните конструкции да бъдат оразмерени да понасят съответните обилни количества сняг;
- инфраструктурата на страната да е готова да работи при тежки зимни условия;
- при необходимост да се спира движението по републиканската пътна мрежа до нейното почистване и обезопасяване;
- поддържане на запаси от материали, необходими за поддържане на пътната инфраструктура при тежки зимни условия;
- непрекъснато следене на метеорологичните бюлетини за своевременно реагиране при очаквани обилни снеговалежи.

5.9. Мерки за предотвратяване или намаляване на последствията при бедствия вследствие инциденти с плавателни съдове

- непрекъснато наблюдение на териториалните води от оторизираните власти;
- прогнозиране и оценка на възможно развитие на инцидента и последствията от него;
- на базата на експертна оценка се преценява дали инцидентът би довел до бедствие и дали да бъде задействана ЕСС.

5.10. Мерки за предотвратяване на терористични актове

В Националния план за противодействие на тероризма в Р. България, приет с Решение № 745 от 26.11.2008 г. на МС се предвиждат комплекс от мерки, фокусирани върху превенцията и защитата на населението и критичната инфраструктура на страната, представителства и контингенти зад граница от терористични заплахи.

6. МЕРКИ ЗА ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО

6.1. Организационни мерки

Органите на изпълнителната власт планират и провеждат мерки за защита на населението при бедствия като организират и координират:

- анализа, оценката и прогнозата за характера и последствията от най-често проявяващите се бедствия;
- разработването и актуализирането на планове за защита при бедствия;
- провеждането на мероприятия за усвояване на плановете;
- поддържането на непрекъснато денонощно дежурство;
- формирането и поддържането на сили и средства за провеждане на СНАВР във възникналите огнища на поражения (заразяване) на територията на страната;
- създаването на организация за действие и взаимодействие между органите за управление и силите за провеждане на мероприятия по защитата на населението и извършване на СНАВР;
- поддържането в добро състояние на общинските и местните пътища;
- защитата на водоизточниците, поддържане на готовност при недостиг на питейна вода за осигуряване на допълнителни пунктове за снабдяване с вода и включване във водоснабдителната система на допълнителни водоизточници;
- осигуряването в министерствата, ведомствата и в техните структури на финансови и материални средства за комплектуване, обучение и поддръжка в постоянна готовност на органите за управление и силите за реагиране при бедствия;

- дейностите по осигуряване производството и доставката на основни строителни материали за нуждите на неотложните аварийно-възстановителни работи;
- участието на дружества със строително-монтажна и пътностроителна дейност във възстановителните работи и по осигуряването и поддържане на пътища;
- организирането на експертни и проектантски екипи за участие в работата по планиране на защитата и инженерното осигуряване на спасителните и аварийните дейности;
- информирането на населението за възможните бедствия на територията на страната, както и за правилата за действие и поведение при възникването им.

6.2. Ред за искане или оказване на международна помощ при бедствия

Информацията за бедствие, искането и предлагането на международна помощ, както и ситуационен доклад за обстановката се изпращат през Ситуационния център на ГД” Пожарна безопасност и защита на населението” – МВР (СЦ на ГДПБЗН-МВР), като национална точка за контакт при бедствия с Европейския Съюз, НАТО и други международни организации.

6.2.1. Нотификационни съобщения

При бедствена ситуация с национален мащаб се изпращат информационни съобщения от СЦ на ГДПБЗН-МВР до Центъра за мониторинг и информация към ГД „Хуманитарна помощ и гражданска защита” на ЕК и Евроатлантическия координационен център за реагиране при бедствия в съответствие с приетите стандартни оперативни процедури. В съобщенията на кратко се описва ситуацията и настъпилите поражения от нея. Информацията се изпраща на съответни бланки (Приложения №№ 13 и 14).

При ядрена или радиационна авария АЯР уведомява МААЕ (чрез системата ENAC) и ЕС (чрез системата ECURIE), както и регулиращите органи на страните, с които Република България има подписани двустранни споразумения за уведомяване. Уведомяват се регулиращите органи и на други страни, които могат да бъдат засегнати от аварията.

6.2.2. Ред за искане и оказване на международна помощ

Ред, произтичащ от членството на България в Европейския съюз:

- СЦ на ГДПБЗН-МВР, като национална точка за контакт по Общностния механизъм за гражданска защита изпраща искане за оказване на международна помощ до Центъра за мониторинг и информация (MIC) на Европейската Комисия, през мрежата SECIS;
- през мрежата SECIS се депозират предложенията от името на Р България за оказване на международна помощ до Центъра за мониторинг и информация (MIC) на Европейската Комисия и държавата, която я изисква;

- исканията и предложенията за оказване на международна помощ се оформят на съответни типови бланки (Приложения №№ 15 и 16).

Ред, произтичащ от членството на България в НАТО:

- СЦ на ГДПБЗН-МВР изпраща искане за оказване на международна помощ до Евроатлантическия координационен център за реагиране при бедствия (EADRCC) на НАТО. Това искане може да бъде изпратено по интернет, факс и/или телефон;
- от СЦ на ГДПБЗН-МВР се изпращат предложенията за оказване на международна помощ до Евроатлантическия координационен център за реагиране при бедствия (EADRCC) на НАТО. Предложението може да бъде изпратено по интернет, факс и/или телефон.
- исканията и предложенията за оказване на международна помощ се оформят на съответни типови бланки (Приложения №№ 17 и 18).

При ядрена или радиационна авария искането/оказването на международна помощ се извършва съгласно Външния аварийен план на АЕЦ “Козлодуй”.

6.2.3. Ситуационни доклади

По време на бедствената обстановка се изпращат регулярно кратки ситуационни доклади от СЦ на ГДПБЗН-МВР до МПС и EADRCC, на съответни бланки, описващи актуалната ситуация към момента на изпращането им и развитието на обстановката (Приложения №№ 19 и 20).

6.2.4. Други източници за искане/предлагане на международна помощ

За държави, които не са членки на ЕС и/или НАТО искане за оказване на помощ може да постъпи чрез Министерство на външните работи на Р България, чрез вербални ноти през посолствата на Р България в съответните държави, както и през дипломатическите представителства на държавите в нашата страна.

7. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА И ОТГОВОРНИТЕ ОРГАНИ И ЛИЦА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО

7.1. Министърът на вътрешните работи:

- провежда държавната политика по защита при бедствия;
- осъществява взаимодействието между органите на изпълнителната власт, юридическите лица и неправителствени организации при бедствия;
- организира събирането, анализирането, оценката на информацията и прогнозира рисковете от бедствия;
- организира разработването на Националния план за защита при бедствия и на Националния план за провеждане на СНАВР;
- поддържа в готовност сили и средства и осигурява участието на подчинените си структури, като съставна част на единната спасителна система, в съответствие с плановете за провеждане на СНАВР;
- организира и контролира извършването на превантивни дейности за недопускане или ограничаване въздействието на рисковите фактори, предизвикващи бедствия;
- организира функционирането и експлоатацията на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия (НСРПОБ);
- организира провеждането на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни дейности при бедствия;
- осигурява опазването на обществения ред, пожарната безопасност и извършване на пожарогасителна и аварийно - спасителна дейности при бедствия;
- оказва съдействие на областната и общинска администрация по организацията на движението, безопасността на населението при евакуация, издирване на пострадали и идентификация на починали граждани;
- подпомага дейността на правителствени и неправителствени организации при дейността им по оказване хуманитарна помощ на населението;
- организира обучението на населението за начините на поведение и действие при бедствия и прилагане на необходимите защитни мерки;
- организира информирането на населението чрез средствата за масово осведомяване за възникнали бедствия, предприетите мерки за овладяване на обстановката и за правилата за действие и поведение;
- осигурява и актуализира информацията в електронния вариант на Националния план СНАВР за екипите и средствата на

министерството като част от единната спасителна система, техните задачи и възможности за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-въстановителни дейности.

7.2. Министърът на външните работи:

- ръководи осигуряването на официална информация и воденето на кореспонденция с други държави и с международни организации;
- координира взаимодействието на компетентните министерства и ведомства с дипломатическите и консулски представителства на други държави и представителства на международни организации, акредитирани в Република България, и препоръчва мерки за защита на живота и здравето на чужди граждани, пребиваващи в Република България, и мерки за защита на представителствата на други държави и на международни организации със седалище в Република България;
- координира дейността на българската дипломатическа служба във връзка с осигуряване и оказване на международна финансова, материална и експертна помощ за провеждане спасителни и неотложни аварийно — възстановителни работи при бедствия и аварии на територията на Република България;
- внася в Министерския съвет предложения за осигуряване на финансови, материални и експертни ресурси за защита на живота и здравето на български граждани и граждани на други държави - членки на ЕС, както и за защита на задграничните представителства на Република България, при възникване на критични ситуации в чужбина;
- координира действията на българските държавни органи по защита живота и здравето на български граждани и на граждани на други държави - членки на ЕС, и за защита на задграничните представителства на Република България., и за защита на задграничните представителства на Република България, при възникване на критични ситуации в чужбина;
- ръководи осигуряването на официална информация при възникване на бедствия и аварии в съседни държави, които представляват заплаха за или могат да застрашат интересите на Република България;
- координира предоставянето на официална информация за чужди средства за масово осведомяване.

7.3. Министърът на регионалното развитие и благоустройството:

- анализира възможните източници на рискове и извършва превантивна дейност за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори, които биха могли да предизвикат възникването на бедствие;

- участва в разработването на плановете за защита при бедствия и на плановете за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи;
- поддържа готовност и създава необходимата организация за действия при бедствия на ДП "Строителство и възстановяване" и строителите, включени в Централния професионален регистър на строителя;
- осигурява защитата на водоизточниците и водоснабдителните системи, собственост на държавата или с държавно участие;
- планира и организира снабдяването с питейна вода, вода за пожарогасене и за провеждане на деконтаминация в зоните на бедствие, където ВиК дружествата са с държавно участие;
- създава и контролира прилагането на мерки при устройственото планиране на територията, инвестиционното проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите за намаляване на риска от бедствия;
- координира участието на дружества със строително-монтажна дейност във възстановителните работи;
- координира дейностите по осигуряване производството и доставката на основни строителни материали за нуждите на неотложните аварийно-възстановителни работи;
- организира експертни и проектантски екипи за участие в работата по планиране на защитата и инженерното осигуряване на спасителните и аварийните дейности;
- организира експертни екипи и координира дейността им при оценка годността за обитаване на сградния фонд след разрушително земетресение;
- поддържа републиканската пътна мрежа, маршрутите за евакуиране на населението и за въвеждане на силите за извършване на СНАВР чрез пътностроителните и пътноподдържащи дружества, сключили договори за поддържане на пътната инфраструктура с Агенция „Пътна инфраструктура“;
- сигуриява изпълнението на задачи по националния и областните плановете за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи чрез ДП "Строителство и възстановяване";
- за целите на планиране на защитата при силно сеизмично въздействие поддържа, актуализира и предоставя информация, получена при извършената паспортизация на строежите, в сроковете по Наредба № 5 за техническите паспорти на строежите, за устойчивостта на сградния фонд на сеизмично въздействие;
- чрез „Геозащита“ ЕООД - Варна; „Геозащита“ ЕООД - Перник и „Геозащита“ ЕООД - Плевен, подпомага работата на общините и областите при аварийни дейности в свлачищни райони;
- осигурява и актуализира информацията в електронния вариант на

Националният план СНАВР за екипите и средствата на министерството, като част от единната спасителна система, техните задачи и възможности за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-въстановителни дейности.

7.4. Министърът на здравеопазването:

- извършва прогнозиране и оценка на общата и медицинска обстановка, възникващи в резултат на различни по вид, характер и комбинираност бедствия;
- подготвя здравните и лечебни заведения и медицинските екипи за действие при бедствия;
- създава организация за медицинското осигуряване на населението на територията на съответната област/община чрез планиране на дейностите от подведомствените структури;
- изгражда и поддържа система за оповестяване на Министерство на здравеопазването и подведомствените структури от областта/общината при възникване на бедствия;
- прогнозира медицинските загуби сред населението и структурите от националната здравна мрежа при възникване на бедствия;
- осигурява и актуализира информацията в електронния вариант на Националния план СНАВР за екипите и средствата на министерството, като част от единната спасителна система, техните задачи и възможности за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-въстановителни дейности;
- оценява облъчването и радиационния риск на населението като цяло или на групи от него;
- поддържа система за медицинско осигуряване на обществото, на отделни групи от него и на лицата, които работят с ИЙЛ, в случай на радиационна авария.

7.5. Министърът на отбраната:

- поддържа в готовност формирования за участие в СНАВР при бедствия и оказване на помощ на населението;
- с формированията изпълнява задачи по превантивната и непосредствената защита на населението и провеждането на спасителни и неотложни аварийно-спасителни работи;

7.6. Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията:

- анализира възможните източници на рискове и извършва превантивна дейност за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори, които биха могли да предизвикат възникването на бедствие;

- участва в разработването на плановете за защита при бедствия и на плановете за провеждане на СНАВР;
- създава организация за нормалното функциониране на сухопътния, въздушния и морския транспорт, електронно съобщителните мрежи (ЕСМ), комуникационните и информационни системи в страната и при необходимост внася в Министерския съвет проекти на нормативни актове за поддържане и използване на видовете транспорт, комуникационните мрежи и системи при бедствия;
- създава организация за поддържане на необходимата готовност на държавните предприятия и търговски дружества от отрасъл „Транспорт” и отрасъл „Съобщения” за действия при бедствия;
- организира отстраняването на аварии и възникнали критични ситуации по железопътния транспорт;
- организира дейността по наблюдение на нивото, ледовия режим и състоянието на река Дунав;
- съвместно с министъра на вътрешните работи и министъра на регионалното развитие и благоустройството съдейства за осигуряване на реда при използване на транспортните комуникации за осигуряване придвижването на силите за реагиране, евакуация на населението и превозване на товари при бедствия;
- съхранява обобщена информация за наличните транспортни средства по видовете транспорт, области и региони, която да се използва при усложнение на обстановката или бедствено положение;
- улеснява трансграничния жизненоважен граждански транспорт при бедствия и предоставянето на транспортни средства за извършване на хуманитарни превози и сключва необходимите за тази цел споразумения;
- проучва и анализира услугите от Електронната съобщителна мрежа за национална сигурност (ЕСМНС) на ИА “Електронни съобщителни мрежи и информационни системи” (ЕСМИС) и свързаността и с други електронни съобщителни мрежи (ЕСМ) във връзка с националната сигурност и сигурността на комуникациите и съобщенията при бедствия;
- провежда контрол по спазване на изискванията за информационна сигурност на ЕСМНС и оперативната и съвместимост с електронни съобщителни мрежи и системи на МВР, МО и др. ЕСМ и системи;
- провежда неотложни аварийно-възстановителни работи по съобщителната инфраструктура при експлоатацията и поддържането на ЕСМ за националната сигурност;
- на основание на Закона за автомобилните превози отправя искане към превозвачите за предоставяне на транспортни средства при провеждане на СНАВР и при евакуация на хора, животни и материални ценности при бедствия;

- осигурява изпълнението на задачи по националния и областните планове за СНАВР чрез ДП ”Транспортно строителство и възстановяване” и ДП „Съобщително строителство и възстановяване” в изпълнение на чл. 4, ал. 2, т. 2 и чл. 5, ал. 2, т. 2 от Закона за преобразуване на строителните войски, войските на Министерство на транспорта и войските на Комитета на пощи и далекосъобщения в държавни предприятия;
- осигурява и актуализира информацията в електронния вариант на Националния план СНАВР за екипите и средствата на министерството, като част от единната спасителна система, техните задачи и възможности за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-въстановителни дейности.

7.7. Министърът на икономиката, енергетиката и туризма:

- извършва идентифициране, анализ и оценка по състоянието и сигурността на работа на електроенергийната система на страната при бедствия;
- създава необходимата организация, координация и контрол по осигуряване нормалното функциониране на търговските дружества, обектите и административните структури от системата на икономиката, енергетиката и туризма в страната при бедствия;
- упражнява координация и контрол по осигуряване нормалното функциониране на енергийната система на страната при бедствия;
- създава организация и контрол по осигуряване на енергийната система на страната с необходимите ресурси, суровини, материали и резервни части за безаварийното ѝ функциониране и за осигуряване обществените потребности от електроенергия, топлоенергия, природен газ, нефтопродукти и горива.
- предоставя информация на органите по осигуряване населението с необходимите хранителни стоки и продукти от първа необходимост чрез Държавната комисия за стоковите борси и тържища при използване наличните складови запаси на територията на страната;
- въвежда при необходимост на територията на страната ограничителен режим за снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и/или пр. газ, в съответствие с разпоредбите на Закона за енергетиката и създадените след бедствието условия;
- създава организация и контрол на дейностите по планиране, подготовка, превенция и защита на търговските дружества и обектите от системата на икономиката, енергетиката и туризма от бедствия;
- предоставя актуализирана информация в електронния вариант на Националния план СНАВР за екипите и средствата от системата на енергетиката за действия при бедствия.

7.8. Министърът на околната среда и водите:

- анализира възможните източници на рискове и извършва превантивна дейност за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори, които биха могли да предизвикат възникването на бедствие;
- “участва в разработването на Националния план за защита при бедствия;
- чрез директорите на съответната РИОСВ участва в разработването на плановете за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи на общинско и областно ниво;
- поддържа Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България;
- възлага, финансира и контролира изследвания и разработки по защита на обекти от околната среда;
- предоставя данни за състоянието на околната среда в съответствие с подписаните международни договори, по които Република България е страна;
- оценява риска от наводнения, съставя картите на райони под заплаха от наводнения и картите на районите с риск от наводнения
- предлага за приемане план за управление на риска от наводнения;
- контролира спазването на плана за управление на риска от наводнения;
- осигурява и актуализира информацията в електронния вариант на Националния план СНАВР за екипите и средствата на министерството, като част от единната спасителна система, техните задачи и възможности за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни дейности.

7.9. Министърът на труда и социалната политика:

- анализира възможните източници на рискове и извършва превантивна дейност за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори, които биха могли да предизвикат възникването на бедствие;
- участва в разработването на плановете за защита при бедствия и на плановете за провеждане на СНАВР;
- предоставя социални помощи на пострадали при бедствия, предвидени в Закона за социално подпомагане и Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;
- извършва социални дейности при ликвидиране на последствията от бедствия, определени със закон или акт на Министерския съвет;
- разкрива нови работни места, осигурени по програми за заетост, за отстраняване на щети по инфраструктурата и за сформирание на аварийни групи по предотвратяване и ликвидиране на последствията при възникнали бедствия;

- пренасочва допълнително лица по Националната програма „От социални помощи към осигуряване на заетост” за работа при преодоляване на последствията при възникнали бедствия.

7.10. Министърът на земеделието и храните:

- анализира възможните източници на рискове и извършва превантивна дейност за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори, които биха могли да предизвикат възникването на бедствие;
- участва в разработването на плановете за защита при бедствия и на плановете за провеждане на СНАВР;
- поддържа в готовност сили и средства и осигурява участието на подчинените си структури като съставна част на единната спасителна система в съответствие с плановете за провеждане на СНАВР;
- организира осигуряването на противогодова защита на селскостопанските култури;
- утвърждава процедури за вземане и анализ на проби от селскостопанска растителност и храни при съмнения за възникване на огнища на радиационно, химично и биологично заразяване и природни бедствия и организира ветеринарно-медицинската и растително-защитна дейност;
- предлага за деблокиране на част от държавния резерв от зърно и хранителни запаси при нужда вследствие на бедствие;
- организира ветеринарномедицинската, и растително-защитната дейност при възникване на бедствие, както и взимането на проби от почви, растения, води и храни от животински и неживотински произход при възникване на повишена радиоактивност и огнища на радиоактивно замърсяване;
- организира и контролира осъществяването граничен инспекционен контрол на растения и храни от животински и не животински произход;
- организира при необходимост евакуация на растителен и животински генофонд от райони, засегнати от бедствие;
- създава организация и определя правила за действие при използване на патогенни микроорганизми от животински и растителен произход при внезапно възникнала биологично заразяване;
- организира изработване на карти, класифициращи горския фонд по степен на пожарна опасност;
- организира дейностите, свързани с опазването на горите от пожари;
- създава организация по осъществяването на мероприятия за обезопасяване на земеделските масиви;
- организира мониторинга на язовирите и обектите за питейни нужди, както и за предпазване от вредното въздействие на водите с цел

предотвратяване на неблагоприятни потенциални последици от наводнения;

- осигурява и актуализира информацията в електронния вариант на Националния план за СНАВР за екипите и средствата на министерството, като част от единната спасителна система, техните задачи и възможности за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-въстановителни дейности;
- утвърждава процедури и създава координационен център (КЦ) към Селскостопанска академия (СА) и регионални по места КЦ за вземане на проби от почви, растения, води и храни от животински и неживотински произход при възникване на повишена радиоактивност и огнища на радиоактивно замърсяване.

7.11. Министърът на културата:

- анализира възможните източници на рискове и извършва превантивна дейност за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори, които биха могли да предизвикат възникването на бедствие;
- участва в разработването на плановете за защита при бедствия и на плановете за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-въстановителни работи;
- извършва мониторинг съвместно с Главна дирекция “Инспекторат за опазване на културното наследство” при Министерството на културата, с общините и музеите във връзка с възможните рискови състояния за частична или пълна загуба на културно наследство;
- дава методически указания и заедно с общините осигурява необходимите разработки за предприемане на превантивни мерки за защита на движимото и недвижимото културно наследство от бедствия и аварии;
- съвместно с органите на управление по места, на общините и на музеите организира защитните действия за културното наследство при бедствия;
- организира система за взаимодействие с регионите на базата на Главна дирекция “Инспекторат за опазване на културното наследство” при Министерството на културата, общините и музейната мрежа.

7.12. Министърът на образованието, младежта и науката:

- анализира възможните източници на рискове и извършва превантивна дейност за отстраняване или ограничаване въздействието на рисковите фактори, които биха могли да предизвикат възникването на бедствие
- участва в разработването на плановете за защита при бедствия и на плановете за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-

възстановителни работи;

- организира оказването на методическа помощ на административните структури на министерството при планирането на дейността им при бедствия;
- организира и контролира извършването на превантивни дейности за недопускане или ограничаване въздействието на рисковите фактори, предизвикващи бедствия;
- координира и контролира дейността по предоставянето на данни за разработване на Националния план за защита при бедствия;
- координира и контролира провеждането на обучението на директори, класни ръководители и учители за действие при бедствия;
- контролира осигуряването в съдържателно и методическо отношение на обучението на учениците за защита при бедствия;
- координира провеждането на извънкласни и извънучилищни дейности, свързани със защитата при бедствия;
- координира участието в тренировки, учения и други форми на обучение за действие в рамките на Единната спасителна система;
- ръководи разработването на процедури за действие на министерството при бедствия и координира дейността на регионалните инспекторати по образование по проблемите на евакуацията и възстановяването;
- при поискване от страна на автономните висши училища координира съставянето на учебни програми, като им предоставя тематични модули и информация по различните видове бедствия;

7.13. Председателят на ДА “Държавен резерв и военновременни запаси”:

- поддържа резерв за оказване на помощ на бедстващото население и осигуряване на СНАВР при бедствия;
- поддържа резерв за осигуряване функционирането на икономиката на страната при бедствия.

7.14. Българският червен кръст:

- създава и поддържа резерв на имущество от първа необходимост за първоначално подпомагане на пострадалите;
- поддържа централна и междуобластни складови бази с резерв от имущество за бедстващи;
- поддържа радио-комуникационна мрежа на КВ и УКВ честоти;
- осъществява взаимодействие и координация с правителствени и неправителствени структури, участващи в провеждане на спасителни работи при възникване на бедствия;

- поддържа връзка и координация с МФЧК/ЧП и др. национални дружества за привличане, получаване и разпределяне по установен ред на международна помощ при необходимост;
- събира и разпределя вътрешна и международна помощ за населението в пострадалите райони;
- създава доброволни формирания за оказване на помощ на населението при бедствия;
- осигурява и актуализира информацията в електронния вариант на Националния план СНАВР за екипите и средствата на БЧК като част от единната спасителна система, техните задачи и възможности за участие в провеждане на спасителни и неотложни аварийно-въстановителни дейности.

7.15. Председателят на Агенция за ядрено регулиране (АЯР):

- изпълнява функциите на централен орган и пункт за връзка при ядрена и радиационна авария и предоставя информация на други държави и на международни организации;
- събира и обработва постъпващите данни, които характеризират възникнала авария или трансграничен пренос и радиационна обстановка, прави прогнози за развитието и последиците за населението и ги предоставя на Националния щаб за координация и контрол.

•

7.16. Геофизичен институт (ГФИ) към Българска академия на науката (БАН):

- регистрира и документира възникнали земетресения;
- предоставя данни за земетресенията, регистрирани в НОТССИ и възможните последиствия за територията на страната;

7.17. Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ) към БАН:

- прогнозира метеорологична обстановка за районите, засегнати от бедствие;
- информира заинтересованите държавни органи за метеорологичната обстановка в районите на бедствието и за очакваното му развитие;
- поддържа система за анализ и оценка на разпространението на радиоактивни вещества по атмосферен път при авария в ядрен реактор и трансграничен пренос, предоставя на Щаба за координация и контрол прогнози за развитието на такава аварийна ситуация и последиствията от нея;
- предоставя на Аварийния център на АЯР метеорологични данни за България и Европа за прогнозиране на облъчването на населението с програмните продукти RODOS и ESTE и изготвяне на предложения за защитни мерки при авария в ядрено съоръжение.

7.18. Председателят на националния статистически институт:

- предоставя наличната информация за нуждите на планирането на защитата при бедствия на национално, областно и общинско ниво.

7.19. Областният управител:

- организира и ръководи защитата при бедствия в областта;
- организира разработването и утвърждава областния план за защита при бедствия;
- утвърждава областния план за провеждане на СНАВР;
- организира и отговаря за обучението на областната администрация за начините на поведение и действие при бедствия и изпълнение на необходимите защитни мерки;
- координира и контролира подготовката за действие при бедствия, извършвана от областната администрация, териториалните звена на министерствата и ведомствата, юридическите и физическите лица в областта;
- организира и контролира изпълнението на превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия;
- създава организация за оповестяване при бедствия;
- представя в Министерство на вътрешните работи ежегоден доклад за дейността по защитата при бедствия;
- на основание Закона за автомобилните превози отправя искане към превозвачите за предоставяне на транспортни средства при провеждане на СНАВР и при евакуация на хора, животни и материални ценности при бедствия.

7.20. Кметът на община:

- организира и ръководи защитата при бедствия на територията на общината;
- организира разработването и внася за утвърждаване от общинския съвет на общински план за защита при бедствия и предоставя данни за изготвянето на областния план;
- организира, координира и провежда превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия;
- планира в проекта на общинския бюджет финансови средства за осигуряване на дейностите по плана за защита при бедствия в общината, както и резерв за неотложни и непредвидени разходи, свързани със защитата на населението;
- координира СНАВР;
- извършва обмен на информация с оперативния комуникационно-информационен център на Министерство на вътрешните работи в областта при възникнало бедствие;

- организира и координира временното извеждане и предоставя неотложна помощ на пострадалите лица;
- на основание Закона за автомобилните превози отправя искане към превозвачите за предоставяне на транспортни средства при провеждане на СНАВР и при евакуация на хора, животни и материални ценности при бедствия.
- планира и организира снабдяването с питейна вода, вода за пожарогасене и за провеждане на деконтаминация в зоните на бедствие, където ВиК дружествата са с общинско участие;
- организира и координира предоставянето на възстановителна помощ на населението при бедствия;
- организира и контролира извършването на неотложни възстановителни работи при бедствия;
- изгражда и поддържа доброволни формирания съгласно ЗЗБ и ЗМВР;
- при пожар и аварийно-спасителни дейности е длъжен при поискване да предостави на органите по пожарна безопасност и спасяване собствени спасителни, гасителни, превозни, съобщителни и други технически средства.

7.21. Юридическите лица и едноличните търговци, които осъществяват дейност с рискови вещества и материали, дейност в рискови условия или дейност, която е потенциално опасна за работниците и служителите, населението и околната среда:

- планират и осъществяват необходимите мерки за защита на работещите в обектите и прилежащите им площи при възникване на бедствия;
- планират и провеждат мероприятия за повишаване устойчивото функциониране на обектите при възникване на бедствия;
- създават, подготвят и поддържат в готовност за използване средства за предупреждение и сили за провеждане на дейности по защитата на работещите в обектите и прилежащите им площи;
- провеждат обучение на работещите за способите за защита, начините на поведение и действие и за оказване на първа долекарска помощ при възникване на бедствие;
- организират и финансират защитата на работещите в обектите и прилежащите им площи и ликвидирането на последиците от бедствия;
- изграждат и поддържат локални автоматизирани системи за оповестяване;
- осигуряват предупреждение, временно извеждане или евентуално укриване на своите служители;
- разработват вътрешен аварийен план;

- при авария незабавно започват провеждането на СНАВР, като информират за аварията съгласно аварийния план на обекта - телефон 112, ОКИЦ, кмета на непосредствено застрашената община;
- предоставят информация на частите на ЕСС за взривни вещества, опасни химически вещества, източници на йонизиращо лъчение, както и други опасности за живота и здравето на хората;
- при необходимост оказват съдействие на екипите на ЕСС;
- осигуряват безопасно унищожаване на отпадъците, вследствие на аварията и нейното ликвидиране.
- при пожар и аварийно-спасителни дейности са длъжни, при поискване, да предоставят на органите по пожарна безопасност и спасяване собствени спасителни, гасителни, превозни, съобщителни и други технически средства

7.22. Физическите лица:

- спазват ограниченията във връзка с обявено бедствено положение, произтичащо от мерките, приложени от компетентните служби при провеждане на дейностите по защитата;
- помагат на всяко друго физическо лице, чийто живот или здраве са поставени на риск вследствие на бедствие, при условие че не рискува своя живот или здраве;
- подават информация на телефона за спешни повиквания 112 или по друг начин търсят възможност за предоставяне на помощ, когато са в състояние на предоставят необходимата помощ лично;
- оказват съдействие в съответствие с възможностите си или материална помощ по искане на кмета на община или ръководителя на място;
- допускат при необходимост от провеждане на СНАВР, влизането на спасителни екипи и техника, извършване на теренни преустройства, изграждане на съоръжения за защита от рискови фактори, разчистване на поземлен имот или отстраняване на сгради или техни части, съоръжения и насаждения, когато е собственик, ползвател или управител на недвижимия имот;
- предоставят на ръководителя на спасителния екип информация за опасностите, които биха могли да застрашат живота и здравето на спасителите или на населението;
- допускат разполагането на съоръжения на системите за ранно предупреждение и оповестяване в недвижимите имоти, които са тяхна собственост и осигуряват достъп до тях за срока на бедственото положение;
- при пожар и аварийно-спасителни дейности са длъжни при поискване да предоставят на органите по пожарна безопасност и

спасяване собствени спасителни, гасителни, превозни, съобщителни
и други технически средства

8. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ЛИКВИДИРАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ БЕДСТВИЯ

Източниците за финансиране по Националния план за защита при бедствия са републиканския бюджет, общинските бюджети, структурните фондове на Европейския съюз и от други международни организации.

Когато финансирането е за сметка на републиканския бюджет, съгласно чл. 61, т. 1 и т. 2 на Закона за защита при бедствия, финансовите средства за изпълнение на Националния план за защита при бедствия се осигуряват в рамките на одобрените средства за съответните министерства и ведомства и бюджетни взаимоотношения на общините с републиканския бюджет, утвърден със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

Допълнителни финансови средства за ликвидиране на последици от бедствия би могло да се осигурят от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година. Резервът се усвоява по решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет. Средствата се предоставят от централния бюджет и се разходват по бюджетите на министерствата, ведомствата и общините чрез корекция на бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и съответните първостепенни разпоредители с бюджетни кредити.

Планът е съобразен с наличните сили и ресурси на Единната спасителна система. При необходимост, допълнителни сили и ресурси се осигуряват поетапно от отговорните за превенция и СНАВР ведомства и организации. В извънредни ситуации, при възможност, може да бъдат включени силите и ресурсите и на МО. При бедствия, при които Р България изпитва трудности да се справи само със собствения си технически и ресурсен капацитет, може да се обърне към други държави с молба за помощ.

Органите на изпълнителната власт информират Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет за получените от тях помощи и дарения от български и чуждестранни физически и юридически лица, неправителствени организации, както и за получените застрахователни обезщетения за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, конкретните лица, на които те са разпределени, и обектите на които те са предоставени. Въз основа на постъпилата информация за помощи и дарения, постъпилите искания в комисията и след преценка на размера на нанесените щети от бедствието, председателят на комисията представя в Министерския съвет информация за необходимата допълнителна помощ от държави, международни организации и др.

9. НАЧИН НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ ОРГАНИТЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ И РЕД ЗА НАВРЕМЕННО УВЕДОМЯВАНЕ ПРИ БЕДСТВИЯ

За изпълнение на дейностите по този план към компетентния с оглед характера на бедствието министър или ръководител на ведомство със заповед на министър-председателя се създава Щаб за координация и контрол (ЩКК). Ръководителят на щаба, поименният му състав и мястото, където ще заседава се определят със заповедта (Приложение № 22).

ЩКК изпълнява следните основни функции:

- а. анализира информацията за бедствието;
- б. предприема мерки за овладяване на възникналото бедствие;
- в. осъществява взаимодействие на национално ниво между органите на изпълнителната власт,
- г. информира населението и медиите за развитието на бедствието, за мерките за неговото ограничаване и овладяване и за необходимите предпазни мерки и действия за населението;

Работата на щаба се подпомага от съответното министерство или ведомство от експертна група. За осъществяването на координацията и взаимодействието между органите на централната изпълнителна власт в експертната група се включват, представители на компетентните министерства или ведомства, имащи отношение по ограничаване и ликвидиране на бедствието

Редът за навременното уведомяване на органите на изпълнителната власт и населението при заплахата или възникване на бедствия се определя с Наредбата за ранното предупреждение и оповестяването при бедствия.

Групите за оповестяване на национално ниво са:

- президентът, министър-председателят, председателят на Народното събрание;
- министерства, държавни и изпълнителни агенции и комисии.

Групите за оповестяване на областно и общинско ниво са:

- областна администрация;
- областен щаб за координация;
- общинска администрация;
- общински щаб за координация;
- кметство;
- населено място;
- съставни части на Единната спасителна система на областно и общинско ниво.

Координацията на действията на съставните части на единната спасителна система се осъществява чрез оперативните комуникационно-информационни центрове на Министерство на вътрешните работи при спазване изискванията на чл. 29 от Закона за защита при бедствия (Приложение № 23).

Взаимодействието между частите на единната спасителна система, участващи в спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи в района на бедствието се извършва от ръководителя на място, като ръководител на място е ръководителят на териториалното звено на ГДПБЗН-МВР или оправомощено от него длъжностно лице, освен в случаите на епидемии и епизоотии, когато ръководител на място е ръководителят на регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве или на регионалната ветеринарномедицинска служба.

Националният план за защита при бедствия е задължителен за изпълнение от всички органи на изпълнителната власт, юридическите, физическите лица и едноличните търговци при възникване на бедствия.

Той се актуализира поне веднъж на три години или при нова нормативна уредба на страната или Европейския съюз, отнасяща се до или свързана с изменение регламентацията и организацията на дейностите по защитата от бедствия.

При промени, които не засягат задачите на настоящия план, корекциите ще се извършват съобразно постъпилите искания на съответния компетентен орган.

ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Характеристика на скалата на МЕДВЕДЕВ-ШПОНХОЙЕР-КАРНИК-64 за определяне интензивността на земетресенията;
2. Възможните огнищни зони (ВОЗ) и земетресения с магнитуд над 3.0, реализирани след 01.01.2004 г;
3. Зона за неотложни защитни мерки на АЕЦ “Черна вода” на територията на Република България;
4. Трансгранично замърсяване вследствие на авария в АЕЦ “Черна вода” Румъния;
5. Технически характеристики на реактори ТИП ВВЕР и CANDU;
6. Схема на оповестяване при авария в АЕЦ “Черна вода” – Румъния;
7. Радиоактивни източници: информация относно се до дейностите и радиоактивните материали;
8. Процедура за действие при възникване на радиационно аварийно събитие с безстопанствен радиоактивен източник;
9. Публичен регистър на издадените ръзрешителни по чл. 104 от ЗООС и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях;
10. Зони на отговорност на мобилните лаборатории на МОСВ в случай на аварии в националните обекти работещи и съхраняващи промишлени отровни вещества;
11. Разпределение на свлачищата по административни области;
12. Процедура за искане и приемане на модул за гасене на горски пожари с използването на въздухоплатателни средства, чрез общностния механизъм за гражданска защита на европейския съюз и други държави;
13. European Community Civil Protection Mechanism Official notification;
14. European Community Civil Protection Mechanism - Official notification;
15. European Community Civil Protection Mechanism - Request for Assistance;
16. European Community Civil Protection Mechanism - Offer to Request for Assistance
17. Republic of Bulgaria – Ministri of Interior – Civil Protection Directorate-General - Request for Assistance;
18. Republic of Bulgaria – Ministri of Interior – Civil Protection Directorate-General - Offer of Assistance
19. European Community Civil Protection Mechanism Official notification;
20. Republic of Bulgaria – Ministri of Interior – Civil Protection Directorate-General - Situation report;
21. Мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от наводнения;
22. Заповед за Въвеждане в действие Националния план за защита при бедствия и за създаване на щаб за координация и контрол;
23. Схеми за оповестяване и взаимодействие на органите на изпълнителната власт;
24. Съобщение №1 за възникнало земетресение;
25. Съобщение №2 за възникнало земетресение;

26. Съобщение №3 за възникнало земетресение;
27. Съобщение №4 за възникнало земетресение;
28. Съобщение №5 за възникнало земетресение;
29. Справка за обозначенията на сеизмологичните станции и център на НОТССИ при ГФИ – БАН
30. Задачи, които изпълняват основните структури на Министерство на вътрешните работи при бедствие в следствие на силно земетресение;
31. Списък на общините, които дублират управлението на защитата при бедствия в общините попадащи в основните сеизмични зони на силни земетресения;
32. Специализирани формирования на Министерство на околната среда и водите при силни земетресения;
33. Екипи за оказване на спешна медицинска помощ и направление за евакуация и лечение на пострадалите при земетресения по райони;
34. Сили и средства на БЧК за работа в бедствена ситуация;
35. Пунктовете за управление на оперативните групи за провеждане на СНАВР при наводнение;
36. Сили и средства на Министерството на околната среда и водите;
37. Сили и средства на Министерството на земеделието и храните;
38. Задачи, които изпълняват основните структурите на Министерство на вътрешните работи при наводнения;
39. Сили и средства в системата на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията;
40. Язовири, стопанисвани от "Напоителни системи" ЕАД с централите за управление при бедствие ;
41. Аварийни групи и складове с необходимите материали и инструменти за действие в случай на бедствие на "Напоителни системи" ЕАД;
42. Специализирани формирования на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма с телефонни номера за връзка с язовирните райони и ремонтни бази в системата на предприятие "Язовири и каскади" от НЕК-ЕАД към МИЕТ;
43. Списък на потенциално опасните язовири I, II и III категория, стопанисвани от "Напоителни системи" ЕАД София;
44. Специализирани формирования на АЯР при авария;
45. Процедура за действие при нелегален трафик и незаконно преместване на ядрен материал и/или радиоактивни вещества;
46. Процедура за аварийно реагиране при разкриване на незаконен пренос на радиоактивни материали в зоните на граничните контролно-пропускателни пунктове на република България;
47. Анализ на риска от авария в ПХРАО – Нови хан;
48. Схема за определяне на риска за действия при радиационни аварии с източници на йонизиращи лъчения;
49. Графично представяне на оценката на риска;

50. Схематично представяне на обособяването на зони за аварийно планиране за рискова категория IV или V и при възникване на авария на произволно предварителни неопределено място;
51. Видове атомни централи в света;
52. Атомни централи близо до България (до 600 km);
53. Описание на инициращи събития за тежководни реактори тип PHWRs
54. Разчет за необходимите количества калиев йодид, за йодна профилактика на населението на територията на Република България, намиращо се на разстояние 100km от АЕЦ "Черна вода";
55. Проектни мерки на безопасност на АЕЦ „Черна вода“;
56. Сили и средства (лаборатории) на Министерство на земеделието и храните при ядрена и радиационна авария;
57. Типове бойни отровни вещества, въздействие и антидоти;
58. Специализирани формирования на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма списък на основните аварийни групи от системата на енергетиката включени в плановете за действия при бедствия;
59. Дежурни длъжностни лица в Министерства и ведомства;
60. Разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки в Националния план за защита при бедствия.
61. Таблица за изграждане на преките телефонни връзки за нуждите на Националния щаб за координация и контрол, ситуиран в СЦ на ГДГЗ-МВР

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АД	Акционерно дружество
АЕЦ	Атомна електроцентрала
АЗ	Аварийна защита
АЯР	Агенция за ядрено регулиране
БАН	Българската академия на науките
БЧК	Български червен кръст
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВОЗ	Възможните огнищни зони
ГФИ	Геофизичен институт
ГЦП	Главна циркулационна помпа
ДА	Държавна агенция
ДП	Държавно предприятие
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕК	Европейска комисия
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЕСМ	електронно съобщителните мрежи
ЕСМНС	Електронната съобщителна мрежа за национална сигурност
ЕСС	Единна спасителна система
ЗЗБ	Закон за защита при бедствия
ЗМВР	Закон за Министерство на вътрешните работи
ЗНЗМ	Зона за неотложни защитни мерки
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИА	Изпълнителна агенция
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ИЙЛ	Източник на йонизиращо лъчение
КВ	Къси вълни
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МС	Министерски съвет
МФЧК/ЧП	Международна федерация на Червения кръст и Червения полумесец
НАТО	Организация на Североатлантическия договор
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НОТССИ	Национална оперативна телеметрична система за сеизмична информация
ОКИЦ	Областен комуникационно-информационен център
ОМУ	Оръжия за масово унищожение
ПОО	Потенциално опасен обект
ПХРАО	Постоянно хранилище за радиоактивни отпадъци
РАВ	Радиоактивно вещество

Р.	Република
р.	река
СНАВР	Спасителни и неотложни аварийно възстановителни работи
УКВ	Ултра къси вълни
ЮНЕСКО	Организацията на Обединените нации за образование, наука и култура
ЯМ	Ядрен материал
EADRCC	Евроатлантическия координационен център за реагиране при бедствия на НАТО
MIC	Център за мониторинг и информация на Европейската Комисия
MSK-64	Medvedev-Sponheuer-Karnik
МААЕ	Международна агенция по атомна енергия
ENAC	Emergency Notification and Assistance Convention
ECURIE	European Community Urgent Radiological Information Exchange Platform